

Täysistunto

Torstai 19.3.2020 klo 16.02—17.02

Täysistunto alkoi klo 16.02. Täysistunto päättyi klo 17.02.

Puhetta johti puhemies Matti Vanhanen (16.02—17.02).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

Puhemies Matti Vanhanen: Ennen päiväjärjestykseen käymistä muutama tiedote.

Puhemiesneuvosto suosittaa, että edustajat noudattaisivat seuraavia toimintatapoja:

Ensinnäkin, istunnon ilmoittautuminen aloitetaan jo 15 minuuttia ennen istunnon alkamista, jolloin saliin voidaan tulla ja poistua ilman ruuhkia. Tämä käytäntö on jo aloitettu tämän istunnon osalla, ja suurin osa edustajista on käynyt ilmoittautumassa jo edellisen 15 minuutin aikana.

Toiseksi, puheet täysistunnossa pidetään poikkeuksellisesti tästä eteenpäin toistaiseksi aina omalta paikalta, myös valiokuntien esittelypuheenvuorot.

Kolmanneksi, kyselytunnilla ministeriaitio on järjestetty uudelleen turvavälien aikaansaamiseksi niin, että valtioneuvoston jäsenillä on paikkoja sekä perinteisessä valtioneuvoston aitiassa että täällä virkamiesten aition puolella.

Neljänneksi, kyselytuntia varten eduskuntaryhmille ja edustajille on tehty suositus, että ne valitsevat etukäteen kysyjät siten, että salissa on vain noin neljännes edustajista ja muut edustajat seuraavat kyselytuntia ilmoittautumisen jälkeen salin ulkopuolella. Siksi tänään kyselytunnilla salissa on vain noin 50 edustajaa. Tämä ei luonnollisestikaan ole ehdoton määräys. Edustajien perustuslaillisia oikeuksia ei rajata, vaan tämä on puhemiesthistön toive siitä, että vapaaehtoisesti etsisimme tapoja, joilla tässä salissa saataisiin väljyyttä lisää ja tartuntariskiä vähennettyä.

Ja viidenneksi, muiden täysistuntojen kohdalla suositus on, että salissa ovat paikalla lähinnä puheenvuoroaan odottavat. Luonnollisesti päätöksentekovaiheessa olemme kaikki täällä.

Nämä suositukset ovat voimassa toistaiseksi, ja toivottavasti mahdollisimman nopeasti voisimme purkaa nämä ja palata normaaleihin menettelytapoihin.

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Sanna Marin
valtiovarainministeri Katri Kulmuni
ulkoministeri Pekka Haavisto
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru
elinkeinoministeri Mika Lintilä
maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä
kuntaministeri Sirpa Paatero
puolustusministeri Antti Kaikkonen
pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen
sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen
opetusministeri Li Andersson
kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari
liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka
ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen
sisäministeri Maria Ohisalo
tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kosonen

Puhemies Matti Vanhanen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla oleville ministereille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys toimenpiteistä yrittäjien auttamiseksi koronavirusepidemiassa (Mikko Lundén ps)

Suullinen kysymys SKT 33/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lundén.

Keskustelu

16.05 **Mikko Lundén ps:** Arvoisa herra puhemies! Koronavirusepidemia luo valtavia ja pahimmillaan ylitsepääsemättömiä taloudellisia vaikeuksia yrittäjille. Jos yrittäjältä loppuu toimeentulo, se loppuu myös yrityksen työntekijöiltä. Laajoihin lomautuksiin onkin jo valitettavasti jouduttu. Suomalainen yrittäjä on taistelija, joka ei pahuuttaan ketään lomautta vaan haluaa, että kaikki menestyvät. Nyt yrittäjät tarvitsevat apua, jotta he saavat leivän pöytään itselleen ja työntekijöilleen. Moni nyt kriisissä oleva yritys tulee olemaan hyvinkin kannattava taas kriisin jälkeen. Niitä olisi siis kohtuutonta ajaa konkurssiin. Perussuo-

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

malaiset haluavatkin laajan tukipaketin vaikeuksissa oleville suomalaisille yrityksille. Arvoisa hallitus, meidän täytyy yksissä tuumin pelastaa suomalaiset pienyrittäjät ja työpai-
kat. Minkälaisia toimenpiteitä hallitus on nyt tekemässä yrittäjien auttamiseksi?

16.06 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa edustaja, tämä on erittäin tärkeä kysymys. Me tiedämme, että tämä ajankohtainen tilanne, koronavirus, sen terveydelliset vaikutukset ja ne vaikutukset, joita yhteiskunnassa nyt näemme valmiuslain käyttöönoton jälkeen, vaikuttavat myös meidän talouteemme, ne vaikuttavat yritysten toimintaedellytyksiin, työntekijöihin, ammatinharjoittajiin, laajasti meidän yhteiskuntaamme myös taloudellisesta näkökulmasta.

Hallitus on sitoutunut siihen, että pyrimme, että tästä tilanteesta mahdollisimman vähän vahinkoa koituisi. Me emme pysty lupaamaan, että siitä ei koidu vahinkoa, mutta pyrimme siihen, että mahdollisimman vähän vahinkoa koituisi suomalaisille yrityksille, yrittäjille, ammatinharjoittajille, työntekijöille, tavallisille suomalaisille ihmisille. Me olemme tänään viisikon kanssa koolla, käymme tätä kokonaisuutta läpi. Työmarkkinajärjestöt ovat antaneet omat esityksensä, ja nyt tänään käymme vielä hallituspuolueiden kanssa tätä kokonaisuutta läpi ja tulemme huomenna kertomaan myös linjauksia tästä, kuinka tähän taloudelliseen puoleen voimme vaikuttaa. Mutta on aivan selvää, että tämä vaikuttaa myös taloudellisesti yhteiskuntaan ja ihmisten elämään monin tavoin, ja me olemme tämänkin osalta vakavan kriisin edessä.

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. Tänään täällä kyselytunnilla käsitellään puhtaasti vain koronaepidemiaa ja siihen liittyviä seurauksia.

16.07 Mikko Lundén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tästä tulee kallis paukku koko maailmalle, siitä ei pääse mihinkään. Perussuomalaiset kuitenkin uskovat, että nyt on tehtävä ennaltaehkäisevästi enemmän kuin mitä hallitus on esittänyt. Yrittäjät eivät paljon kostu maksujärjestelmän ehtojen lievennyksestä, jos rahaa ei kerta kaikkiaan ole. Yrittäjille pitää tarjota nollakorkoista lainaa ja lyhennysvapaata koko kriisin ajaksi. Lisäksi verohelpotuksia on annettava heti. Yrittäjän on päästävä paremmin työttömyysturvan piiriin. Nämä esimerkkeinä.

Hyvä hallitus, ihmisten hätä on kova. Perheissä pahimmillaan molemmat vanhemmat ovat lomautettuina. Yrittäjät joutuvat laittamaan lapun luukulle. Haluan vielä korostaa, että apua tarvitaan nyt eikä vasta valtavan paperisodan jälkeen. Siksi kysynkin: mitä apua annatte lomautettujen arkeen ja perheisiin, joissa tulot romahtavat?

16.08 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja kiinnittää huomiota aivan keskeiseen asiaan, joka tästä valitettavasta tilanteesta seuraa. Voin kyllä taata sen, että tämä hallitus tekee kaikkensa, tämä hallitus tekee kaikkensa sen eteen, että tästä kriisistä selvitään terveydellisesti ja että tästä selvitään myös taloudellisesti. Se tarkoittaa silloin sitä, että me teemme kaikkemme sen eteen, että suomalaiset yrittäjät pärjäävät ja menestyvät myös tulevaisuudessa. Ja silloin se vaatii myös sitä, että me pystymme säilyttämään kaikki ne työpaikat, jotka nyt ovat vaarassa ja uhatta, joten totta kai — uskon, että koko eduskunta lähtee siitä — tässä vaikeassa tilanteessa on tärkeää saada lomautukset nopeasti voimaan niissä yrityksissä, jotka nyt ottavat tätä iskua

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

vastaan. Hallitus tekee toimia sen puolesta, että myös yrityksille pyritään helpottamaan tilannetta. Se verojärjestelmän muutos, josta kerroimme jo alkuvuokolla, on huokeampi kuin Ruotsissa tehty vastaava muutos. Joten hallitus suhtautuu tähän erittäin vakavasti, ja kuten pääministeri sanoi, huomenna kerromme uudesta talouspaketista, jonka tällä viikolla olemme aikaiseksi saaneet.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys avun varmistamisesta ikääntyneille koronavirusepidemiassa (Paula Risikko kok)

Suullinen kysymys SKT 40/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Risikko.

Keskustelu

16.09 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Todella, tärkeä tehtävämme on pyrkiä suojaamaan heitä, jotka ovat tartuntataudin kannalta suurimmassa riskiryhmässä. Kiitos jo tässä vaiheessa kaikille ammattilaisille, mutta vastuu on tietysti meillä kaikilla.

Hallitus on tänään antanut toimintaohjeita ikääntyneille ja heidän läheisilleen, ja nyt on tietysti varmistettava, että tieto ohjeista saavuttaa jokaisen. Ohjeet lähikontaktien vähentämiseksi ja tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi on syytä ottaa vakavasti. Mutta moni ikäihminen tarvitsee arjessaan toisen ihmisen apua. Kaikilla ikäihmisillä ei ole omaisia tai ystäviä, jotka voisivat auttaa ruoanhaussa tai apteekissa käynnissä. Miten voimme varmistaa, että jokainen ikääntynyt saa tarvitsemansa avun kotiin? Onko huolehdittu, että kunnissa varmasti tiedetään, missä ne apua tarvitsevat ikäihmiset ja muut kotiin apua tarvitsevat, kuten vammaiset, ovat? Mielestämme tulee hyödyntää avun takaamiseksi yritysten palveluja ja kolmannen sektorin toimijoita. [Mika Niikko: Juuri niin!] Myös teknologiaa kannattaa hyödyntää kontaktien ylläpitämiseksi, ja sillä estetään myös yksinäisyyttä. Mitä mieltä näistä olette?

16.11 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Risikkoa: erinomaisia ajatuksia ja juuri sen suuntaisia kuin nyt ollaan tekemässäkin. Kysymys on siitä, että tämä vahva ohjeistus toimintaohjeena, että yli 70-vuotiaitten osalta on nyt tärkeää välttää kontakteja, on se aivan ratkaisevin tässä epidemiassa. Meidän kaikkien pitää olla talkoissa mukana siinä, että vähennetään kontakteja, mutta erityisesti riskiryhmiin kuuluvien osalta kontakteja ei tulisi juuri olla.

Tältä osin tullaan siihen ongelmaan, miten niiden monien ihmisten, jotka asuvat vielä yksin mutta eivät tarvitse kotipalvelua vielä, asiat hoidetaan. Juuri näitä ideoita, joita edustaja Risikolla oli, tulemme huomenna konkreettisesti esittelemään. Tulemme pitämään lehdistötilaisuuden, ja ajatus on, että se on sekä alan toimijoille, tuottajille ja kuntajärjestäjille että myöskin ihan laajasti, että ihmiset tietäisivät, mitä oikeuksia heille tässä tilanteessa voisi syntyä. Monella ei ole lähimmäisapua, ja nämä hyvät ideat on otettava käyttöön, niin että kunta viime kädessä [Puhemies koputtaa] velvoitetaan pitämään ihmisistä, yli 70-vuo-

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

tiaista, huolta. Huomenna kerrotaan siitä yksityiskohtia, kun tässä minuutissa niitä kaikkia ei voi luetella.

16.12 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä olisi vielä yksi ehdotus. Varmasti huomenna tulee sitten lisää, mutta tässä yksi: Kokoomuksen ehdotus on, että kotiin taudilta suojautuvia ikäihmisiä ja muita kotiin apua tarvitsevia tuettaisiin palvelusetelillä, jolla olisi mahdollisuus hankkia kotiinkuljetuspalveluita esimerkiksi lääkkeille ja ruoalle ja muille tarvittaville tarvikkeille. Kunnat myöntäisivät setelin niille ikäihmisille, joilla ei ole muuten mahdollisuutta saada apua asiointiin. Tiedän, että meillä ovat lait kunnossa, mutta nyt tarvittaisiin pikkuisen tuoppausta myöskin hallituksen taholta. Toivon, että tämä on siellä teidän reseptikirjassanne ja keinovalikoimassanne. Mitä mieltä tästä olette?

16.13 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin koko tämä ajatus siitä, millä tavalla me voimme palvella tänä vaikeana aikana yli 70-vuotiaita enemmän kotona, on se keskeinen kysymys. Moni voi tarvita sitä lähiapua juuri sen vuoksi, että ei ole niitä nuorempia sukupolvia, jotka juoksuttaisivat kauppakassin ovenpieleen, josta sitten olisi hyvä ovi avata ja ottaa turvallisesti nämä ostokset käyttöön. Tältä osin tarvitaan nyt myöskin luovia ratkaisuja.

Kun tämä valmiuslakipaketti tänään saa sitten viimeisen muotonsa viimeisen sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvän asetuksen hyväksymisellä, sen jälkeen meillä on mahdollisuus järjestää kuntatyötä sosiaali- ja terveydenhuollossa uudelleen. Me otamme ensinnäkin nyt käyttöön kaikkia niitä ihmisiä tähän käsipareiksi, joita me tarvitsemme sosiaalihuollon näkökulmasta tekemään tätä tärkeää työtä, ettei kukaan yli 70-vuotias joudu yksin tätä vaikeaa aikaa kestämään. Mitä tulee sitten kotihoitoon, siellä ehdottomasti on otettava paljon enemmän ihmisiä töihin, jotta tämä tartuntariski olisi pienempi. Eli mitä vähemmän eri ihmisiä käy [Puhemies koputtaa] ihmisiä palvelemissa kotihoidossa, sitä parempi, ja näitä keinoja on monia. Niistä Risikko esitti jo yhden, ja katsotaan sitten kokonaisuutta tarkemmin tässä, kun on enemmän aikaa.

16.14 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tämä on perussuomalaisen mielestä ihan oikein, että eduskunta näyttää nyt esimerkkiä ja osa kansanedustajista on tuolla työhuoneissaan seuraamassa tätä täysistuntoa, eli pidetään etäisyyttä täälläkin. Toivottavasti hallitus johdonmukaisesti nyt sitten myös hoitaa näitä karanteenitoimia, koska suomalaisten terveys on perussuomalaisille kaikkein tärkein asia.

Tuossa meidän pääkysymyksessä kuitenkin nostettiin esiin tämä talouspuoli, ja minäkin tahdon vielä kysyä siitä talouspuolesta, koska nyt tämä pienyrittäjien ahdinko on todellinen, kun ei tiedetä, kuinka kauan tämä tilanne jatkuu. Ruotsi on toiminut niin, muun muassa, että se on jäädyttänyt alvimaksut, eli arvonlisäveroja voi maksaa vasta myöhässä, ja on palautettu myös vuoden alusta maksetut arvonlisäveromaksut. Voisiko hallituskin harkita tätä toimea pienyrittäjille Suomessa?

16.15 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa edustaja, kyllä me olemme tämänkin selvittäneet. Valitettavasti on niin, että Suomen ja Ruotsin verojärjestelmät ovat hieman erilaisia, ja kun tilanne on hyvin nopea — meillä ei ole kuin päiviä aikaa saada asioita aikaiseksi — niin me koetamme tehdä sen kal-

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

taisia toimia, jotka me saamme nopeasti nykyisten lakien kautta läpi eduskunnassa nykyisillä järjestelmillä, joten sen takia me olemme ensi vaiheessa, maanantaina, ilmoittaneet tästä isosta 5 miljardin euron paketista, josta itse asiassa iso osa on myös veroja. Se meidän verojärjestelmän muutos on itse asiassa sen kaltainen, että kolme kuukautta voi lykätä sitä veron maksua ja kaiken kaikkiaan kahden vuoden aikana hoitaa sen sitten ja maksaa erissä. Ruotsissa se täytyy maksaa yhdellä kertaa ja yhden vuoden aikana, ja se koskee itse asiassa Suomessa jatkossa useampia veroja kuin Ruotsissa. Joten olemme koettaneet kyllä tehdä tässä ensi vaiheessakin jo monia joustoja, mutta tarvitaan varmasti vielä myös lisää talouden toimia, ja niistä kaikista hyvistä ja nopeista ideoista hallitus on tietenkin kiinnostunut.

16.16 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi on suljettu siksi, että me haluamme suojella riskiryhmiä ja heikompia, ja meidän muiden tehtävä on noudattaa nyt näitä neuvoja. Kaikkien pitää, niin kuin mekin nyt tänään täällä teemme, tehdä parhaamme, että virus ei leviä, että näistä kovista keinoista todella on hyötyä. Mutta se, mihin tämä johtaa, on se, että ihmisillä on suuri, suuri hätä tällä hetkellä työpaikoistaan, toimeentulostaan ja yrittäjillä yrityksistään. Meillä on 187 000 yksinyrittäjää, jotka ovat etulinjassa erittäin vaikeassa asemassa, kymmeniätuhansia yrityksiä, joissa laskuille ei ole maksajaa, ja heillä on itsellään omia laskuja. Tämä on kriittinen tilanne. Toimia tarvitaan nyt ja tässä, ja on hyvä, että hallitus huomenna miettii lisää, koska tähän mennessä tehdyt toimet ovat hyvä alku mutta eivät riittäviä nimenomaan siihen akuuttiin kassakriisiin. Tarvitaan toimia: kokoomus kannustaa ja tukee hallitusta joka ainoassa keinossa, joka helpottaa yrittäjien tilannetta. Meidän listaltamme löytyy työnantajamaksujen kolmen kuukauden vapautus, paikallisen sopimisen mahdollistaminen, edes nyt tässä väliaikaisesti, ja sitten yrittäjien sosiaaliturva [Puhemies koputtaa], että se pienyrittäjä voi saada jotain toimeentuloa.

16.18 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaan täysin tilannekuvan edustaja Orpon kanssa. Tilanne on äärettömän vakava, ja tämä on äärettömän vakava nimenomaan pienille yrittäjille, yksinyrittäjille ja pienille yritysmuodoille. Samalla kiitän myös oppositiota siitä, että olemme saaneet teiltä — me olemme saaneet myös sidosryhmiltä — paljon hyviä vihjeitä, mihin tulisi kiinnittää huomiota, ja niitä on koko hallituksen kanssa käyty läpi, ja myös työmarkkinajärjestöjä kiitän samalla.

Huomenna tosiaankin tiedotetaan kokonaispaketista, mitä se tulee olemaan, mutta kyllä se tärkein on tällä hetkellä se pienen yrittäjän tilanne, jonka tase on käytännössä se saldo, joka näkyy pankkiautomaatista otetusta lapusta. Heille minä oikeastaan haluaisin sanoa — minun on väärin sanoa, että hakekaa rahoitusmalleja Finnverasta, me lisäämme sinne miljardeilla mahdollisuuksia — että kyllä se ensimmäinen kontakti on varmaan se oma pankki. [Puhemies koputtaa] Olen vedonnut pankkien toimitusjohtajiin siinä, että he tekevät mahdollisimman selvän ohjeistuksen, miten näitä tapauksia [Puhemies koputtaa] voidaan auttaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Minuutin aikaraja.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys ulosottovelallisten tilanteen helpottamisesta koronavirusepidemiasa (Antero Laukkanen kd)

Suullinen kysymys SKT 41/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laukkanen.

Keskustelu

16.19 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Nyt jos koskaan on lähimmäisyhteiskunnan aika. Haluan hallitusta kiittää siitä, että toimet ovat olleet nopeita ja selkeitä ja helposti ymmärrettäviä.

Yhden ison huolen nostan, ja se koskee ulosottovelallisia, jotka pohtivat tällä hetkellä, että jos heidät lomautetaan tai irtisanotaan, niin miten he selviävät maksusuunnitelmissaan. Myös jos yksityishenkilön velkajärjestelyssä olevan maksusuunnitelma näissä tilanteissa raukeaa, niin se tarkoittaa, että koko maksusuunnitelma ja kaikki, mitä siihen on laitettu, raukeaa. Kysynkin nyt hallitukselta: onko suunniteltu täsmätoimenpiteitä sille, esimerkiksi että ulosottotoimet keskeytettäisiin? Tiedämme, että ulosottokaareissa ja ulosotto-toimissa on ohje tällaisia tilanteita varten, että voidaan yhden tai kahden kuukauden huojennuksia tehdä maksusuunnitelmaan, mutta se ei nyt tässä tilanteessa riitä, [Puhemies koputtaa] ja kysyn: onko muita toimenpiteitä, vielä vaikuttavampia, tekeillä?

16.21 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä kysymys edustajalta. Tietenkin nyt tässä hyvin vaikeassa tilanteessa hallitus yrittää käydä kaiken läpi. Olen myös antanut tehtäväksi oikeusministeriössä meidän virkamiehille myös katsoa ulosottotilanteen ja katsoa, mitä voimassa olevan lainsäädännön puitteissa voidaan tehdä, jotta voitaisiin helpottaa tässä vaikeassa tilanteessa olevia.

Niin kuin edustaja Laukkanenkin kertoi, ulosottokaareissa löytyy joitakin toimenpiteitä. Ulosottovelallisten asemaa on erityisestä syystä tapauskohtaisesti mahdollista helpottaa. Ulosottomies esimerkiksi saa erityisestä syystä antaa velalliselle pyynnöstä maksuaikaa kolme kuukautta, ja palkan ulosmittauksessa voidaan myös erityisestä syystä myöntää vapaakuukausia taikka pienentää ulosmitattavaa määrää määrääjäksi tai toistaiseksi.

Elikkä me käymme tätä kyllä läpi, ja toivon myös, että ulosottomiehet käyttävät nyt harkintaa.

16.22 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymykseni koskee koronatestaamista ja sen tilannetta Suomessa tällä hetkellä. Nythän on niin, että Maailman terveysjärjestön mukaan koronan testaaminen ja testaamisen jälkeinen eristäminen on tehokas keino epidemian hidastamiseksi ja monet maat ovat saaneet sillä menetelmällä hyviä tuloksia taudin torjunnassa. Nyt kuitenkin on niin, että Suomessa näitä testejä ei tunnu olevan käytössä riittävästi ja on kuultu kentältä huolestuttavia viestejä siitä, että jopa oireista kärsiviä ihmisiä olisi käännytetty sairaaloista pois testaamatta ja sanottu, että menkää kotiin sairastamaan. Lisäksi ulkomailta lomakohteista palaa ihmisiä vieläkin Suomeen. Mitenhän heidän testaamisensa on huomioitu? Monet maat testaavat kaikki maahan-

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

tulijat. Niinpä kysynkin: mitä hallitus aikoo tehdä sen eteen, että testaamisen kapasiteettia saataisiin Suomessa välittömästi lisättyä, niin että ihmiset saataisiin testattua kunnolla?

Lisäksi haluan tuoda esille sen, että kovin vähän julkisessa keskustelussa on puhuttu omaishoitajien ja hoidettavien tilanteista, ja toivoisin joitakin kommentteja hallitukselta siitä, mitä omaishoitajien aseman suhteen tässä tilanteessa tehdään.

16.23 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä testauskysymystä kysytään usein, ja se on kyllä meidän kansallinen huolestumme. Sen takia myöskin valtioneuvosto sekä viime torstaina että menneenä maanantaina lisäsi omissa linjauksissaan nyt toimia sen eteen, että tätä testauskapasiteettia saadaan nostettua.

Näitä testejä tehdään Suomessa nyt tosiasiaa jo lähes 1 500 kappaletta vuorokaudessa — olemme siis kohta siinä tasossa, että noin 1 500 kappaletta vuorokaudessa testataan. Tänä viimeksi tätä asiantuntijoilta kysyin, ja tämä määrä vastaa väestön määrään suhteutettuna Kiinan testauskapasiteettia heidän epidemiansa huippuaikana. Siitä huolimatta olemme sitoutuneet siihen, että Suomessa valitaan strategia, jossa testataan yhä enemmän ihmisiä. Niin nopeasti kuin me pystymme nostamaan testauskapasiteettia, sen teemme. Toimii on ryhdytty jo viime viikolla, kun silloin tehtiin tämä valtioneuvostotasoinen linjaus, ja tähän 1 500:aan [Puhemies koputtaa] on tultu jo todella nopeasti.

16.24 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt meidän siviisaatiota ja Suomen sivistystä mitataan aivan erityisellä tavalla siinä, kuinka yhteiskuntana pystymme ponnistamaan sen eteen, että mahdollisimman monella turvallisuus elämässä ja terveydessä säilyy, ja tässä suhteessa eurooppalaisesta yhteiskunnasta kertoo enimmäkseen myönteistä se, mitä olemme nyt nähneet. Pystymme merkittäviin toimiin, pystymme tekemään tätä yhdessä.

Samalla tietysti on erittäin totta, että tavaton määrä suomalaisia on tänään huolissaan siitä, millä maksetaan laskut huomenna, ja osa kohtaa kriisin taloudessa rajummin ja nopeammin kuin toiset, ja ehkä vaikeimmassa asemassa ovat nyt ne palvelualojen pienyrittäjät, erityisesti yksinyrittäjät, ja tässä suhteessa kysyn: onko mahdollista, että siinä tilanteessa, kun osuu kysynnän seinään, myös päätoiminen yrittäjä, joka ei tällä hetkellä pääse soviteltuun päivärahaan, normaaliin sosiaaliturvaan, kiinni muuten kuin luopumalla liiketoiminnastaan pysyvästi, voisi siihen päästä kiinni, kuten sivutoiminen yrittäjä jo tällä hetkellä? Tätä kysymystä tuhannet pienyrittäjät tällä hetkellä miettivät, ja toivon, että tähän nopeasti saataisiin muutoksia. Ihmisiä myös tämä aikataulu tällä hetkellä mietityttää.

16.26 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on meidän yhteinen huolestumme. Nyt kun katsotaan yritysten tilannetta ja erityisesti myös ammatinharjoittajien ja yksinyrittäjien tilannetta, niin tilannehan on se, että meidän pitää aika nopeasti saada rahoitus turvattua, pitää nopeasti pyrkiä saamaan kulut alas ja sitten pitää nopeasti pyrkiä saamaan ihmisille välttämätön toimeentulo. Tämä on kokonaisuus, jota me nyt hallituksessa tarkastelemme ja tänään viiden puolueen kanssa käymme läpi, nimenomaisesti myös tätä kysymystä yksinyrittäjien asemasta, ammatinharjoittajien asemasta, koska he ovat hyvin haavoittuvassa asemassa juuri tällaisessa tilanteessa, kun kotimainen kysyntä ja ylipäättänsä kysyntä on nopeasti tippunut.

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

Me elämme nyt reaalityalouden kriisiä. Tämä ei ole tavanomainen talouskriisi, mihin me olemme tottuneet, vaan me elämme reaalityalouden kriisiä, ja sen takia näihin toimiin on nyt lähdetty voimakkaasti ja katsomme kaikki välineet, mitä meillä on näiden ihmisten auttamiseksi — niin ammatinharjoittajien, yksinyrittäjien, isompien yritysten kuin myös työntekijöiden auttamiseksi tässä vaikeassa tilanteessa. Me olemme tässä tilanteessa yhdessä, ja kaikki tehtävä on tehtävä, ja hallitus on siihen sitoutunut.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys toimenpiteistä pienyrittäjien auttamiseksi koronavirusepidemiassa (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 34/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.27 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies! Yksinyrittäjällä ei ole pelkästään se, että palkanmaksu on tärkeä asia, vaan kivijalkayrittäjillä on vuokrat, jotka he joutuvat kuitenkin maksamaan, ja kun monella yrittäjällä ei ole yhtään toimintaa, niin tämä vuokranmaksu tulee olemaan tosi vaikeaa heille. Olisinkin kysynyt hallitukselta: onko mitään neuvoja annettavana tai meinaatteko tehdä sille jotain? Jos ajatellaan jotain ostoskeskusta, missä on 200 yritystä eikä yhtään asiakasta, niin ne samat vuokrat joudutaan maksamaan. Tämä on semmoinen asia, mitä yrittäjät miettivät paljon: millä he selviävät näistä vuokranmaksuista.

16.28 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa viikonlopun ja alkuviikon aikana on käyty lukuisia keskusteluja erilaisten tahojen kanssa, jotka ovat vaikuttavissa rooleissa tässä tilanteessa, ja yhtenä niistä ovat vuokranantajat. Niiden keskustelujen perusteella, mitä olen käynyt, sanotaanko, Suomen merkittävimpien vuokranantajien kanssa, heillä on ollut vahva ymmärrys tilanteesta. Ei heidän intressinsä ole ajaa yrittäjää nurin, koska yrittäjä on heillä vuokralaisena. Kyllä sielläkin tilanne tunnistetaan. Mutta totta kai minä oletan ja toivon, että nämä puheet, mitä me olemme käyneet erilaisissa neuvotteluissa ja keskusteluissa, konkretisoituvat, koska nimenomaan, kuten edustaja Harkimo sanoi, yksinyrittäjälle vuokra ja kiinteistökulut ovat ne suurimmat erät. Mutta se, että hallitus voisi määrätä vuokrien tasoja/vapauttamisia, ei varmaankaan ole mahdollista.

16.29 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erinomaista, että hallitus puuttuu nimenomaan pienten ja keskisuurten yrittäjien ahdinkoon. Mitä tapahtui 90-luvun laman jälkeen, sitä kukaan ei halua tänne toistuvaksi.

Tiedämme, että taloudelliseen järjestelmäämme kohdistui monenlaisia uhkia ja haasteita jo ennen koronavirusepidemiaa. Muun muassa meidän demografiset haasteet, julkisen talouden epätasapaino ja niin edelleen tulevat kaikki nyt kärjistymään. Tilanne on erilai-

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

nen kuin ennen sikäli, että tällä hetkellä tämä sokki ei tule talouden sisältä, vaan se on virus, joka leviää, joka sairastuttaa ja joka tappaa. Sen vuoksi kaikista oleellisinta on huolehtia epidemian hidastamisesta ja terveydenhuoltokapasiteetista. Muuten mikään talouteenkaan kohdistuva toimi ei ole oleellinen. Eli taloudenkin toiminta on tällä hetkellä riippuvainen viruksesta, ei ensisijaisesti varsinaisesti rahasta. Siksi elvytyksen aika on varsinaisesti myöhemmin ja nyt pitää reagoida akuuttiin uhkaan. Kysynkin: miten hallitus tukee suomalaista terveydenhuoltojärjestelmää, jotta se kykenee vastaamaan tähän edessä olevaan epidemian korkeimpaan huippuun?

16.30 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on erittäin hyvä analyysi, että meidän on nyt keskityttävä tämän epidemian hidastamiseen, ja tältä osin toimet, jotka tehdään, tähtäävät sosiaali- ja terveydenhuollon kapasiteetin säilymiseen kaikissa olosuhteissa. Epidemiaa on hidastettu kaikissa sen vaiheissa: me olemme lähteneet jo ennen epidemiaan varautumista toimiin, joilla oli tarkoitus jäljittää näitä tartuntaketjuja, sen jälkeen niihin päätöksiin, jotka tehtiin viime torstaihin mennessä, ja nyt näihin uusiin päätöksiin. Kaikkien näiden toimien yhteinen nimittäjä on se, että me pidämme huolta siitä, että ihmiset pidättäytyisivät sosiaalisesta kanssakäymisestä vuorovaikutteisessa tilanteessa tässä ja nyt sen takia, että me saisimme näitä tartuntakohtaamisia vähemmäksi ja se suojelisi sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Me olemme tulossa saamaan lisätalousarviossa merkittävästi lisää resursseja siihen, että tämä varmasti on kaikilta osin kunnossa.

Huomenna kansallisella suunnitelmalla kerrotaan eri toimijoille, millä tavalla pitää perustasolla ja erityistasolla toimia, millä tavalla yksityiset tulevat olemaan tässä kuviossa mukana niin kuin järjestötkin. Ja kaikkein keskeisintä on se, että me pystymme takaamaan hoitohenkilökunnan terveyden [Puhemies koputtaa] ja heidän turvallisuutensa koko tässä isossa operaatiossa, joka tulevien viikkojen aikana on meillä edessä.

16.32 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kriisissä ongelmallisessa tilanteessa ovat nimenomaan pienet yritykset, joita nämä suuret työmarkkinajärjestöt eivät vanhastaan kovin paljon ole ajatelleet. Suurin osa näistä yrityksistä on järjestäytymättömiä. Me tiedämme, että niissä yleensä työelämän suhteet toimivat hyvin, niissä kyetään sopimaan asioita, koska suomalaiset ovat järkeviä ja vastuuntuntoisia, niin kuin pääministeri Marin muistaakseni eilen televisiossa totesi. Niissä pystyttäisiin myös kovasti helpottamaan tätä tilannetta, jos voitaisiin vapaammin sopia nyt järjestelyistä, työajoista, palkoista ja muista työelämän parametreista. Tähän olisi kovin helppo keino: ensiaskel olisi purkaa vapaita, järjestäytymättömiä yrityksiä koskevat nimenomaiset paikallisen sopimisen kiellot. Ne pykälät on helppo kirjoittaa, minä voin ne teille luovuttaa. Eikö jo vihdoinkin olisi, oikeusministeri Henriksson, tässä aika edetä?

16.33 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee paikalliseen sopimiseen, niin minä uskon, että se menee enemmän tuonne työministerin puolelle. Itse olen aina ollut sopimisen puolesta kaikissa asioissa — kun on mahdollista sopia, niin hyvä näin — mutta totta kai hallitus nyt katsoo tätä tilannetta, ja työministeri vastaa näistä asioista, niin kuin ehkä myös edustaja Vartiainen tietää.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys työttömäksi joutuvien toimeentulon turvaamisesta koronavirusepidemiassa (Niina Malm sd)

Suullinen kysymys SKT 35/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Sitten edustaja Malm.

Keskustelu

16.33 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Maamme on koronaviruksen myötä poikkeus-tilassa, joka koskettaa jokaista suomalaista työssäkäyvää. Moni on hädissään, kun toimeentulo tyssää yhtäkkiä ja joutuu miettimään, mistä rahat ruokaan ja seuraavaan vuokraan. Työttömyyskassat ovat lujilla, ja riski on, että käsittelyajat uhkaavat venyä. Rahakirstujen pohjat eivät vielä näy, mutta palkansaajaa kiinnostaa, kuinka nopeasti raha on tilillä. Se vaatii henkilöstöresursseja kassoihin. Ministeri Pekonen, voisiko sitä käsittelyprosessia nyt väliaikaisesti helpottaa, että päätöksiä saataisiin liukuhihnalta?

16.34 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on käyty hyvää, perusteellista keskustelua nimenomaan nyt tämän koronaviruksen aiheuttamasta huolesta liittyen talouteen, niin yritysten kuin myöskin palkansaajien ja kaikkien meidän suomalaisten näkökulmasta.

Tämä edustaja Malmin esille nostama työttömyyskassojen tilanne on yksi asia, jonka me myöskin tulemme tässä kokonaisuudessa huomioimaan. Meillä on paljon erilaisia toimenpiteitä työttömyyskassojen lisäksi, esimerkiksi Kela, joka on jo ennestään monessa tilanteessa ruuhkautunut, ja ihmiset jonottavat toimeentuloaan. Nämä ovat asioita, joita me käymme nyt hallituksen kanssa läpi ja mietimme, miten parhaalla tavalla voimme järjestellä tilannetta siten, että ihmisille tästä koituisi mahdollisimman vähän haittaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys tukipaketeista yrittäjille koronavirusepidemiassa (Markus Lohi kesk)

Suullinen kysymys SKT 36/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohi

Keskustelu

16.35 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Palaan tuohon erittäin vakavaan talouskysymykseen, sillä moni suomalainen yritys ja sitä kautta moni työpaikka on nyt uhattuna. Erityisen vaikeassa tilanteessa ovat sellaiset yritykset, joiden tuotteiden ja palveluiden kysyntä on romahtanut tai suorastaan loppunut. Siksi on äärimmäisen tärkeää, että niissä yrityksissä, joissa ei ole tarvetta muuhun kuin suojautua tuota virusta vastaan, jatkettaisiin lii-

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

ketoimintaa muutoin normaalisti ja pidettäisiin sitä kautta suomalaisen talouden rattaat pyörimässä. Nyt on äärimmäisen tärkeää, että niin hallituksesta kuin tästä salista lähtee mahdollisimman yhtenäinen viesti: me teemme kaikkemme, että yksikään terve suomalainen yritys ei ajautuisi konkurssiin. Täällä on kerrottu näistä tukipaketeista, ja kuulemme niistä myös perjantaina, huomenna, lisää. Haluaisin kysyä hallitukselta: huomioidaanhän niissä riittävällä tasolla niin ammatinharjoittajat, freelancerit kuin pienet ja keskisuuret yritykset? Ja nyt monia yrittäjiä kiinnostaa, mikä on se aikataulu, millä parhaimmassa tapauksessa saataisiin nämä yrityksiä auttavat tukipaketit ja -ratkaisut voimaan.

16.36 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan selvää, että hallitus tekee kaikkensa sen eteen, että tästä viruksesta päästään eroon, ja on aivan selvää, että hallitus tekee kaikkensa sen eteen, että tähän virukseen eivät suomalaiset yritykset kaadu tai tämän seurauksena ei tämä maa kärsi massatyöttömyydestä. Ja kuten täällä on moni edustaja sanonut, siksi on tärkeää se, että me saisimme nyt lomautukset nopeasti liikkeelle, se, että yrityksissä, joissa yhtäkkiä on tullut seinä vastaan, saadaan kulut nopeasti alas. Mutta siitä seuraa myös se, että on tärkeää, että ihmiset jatkavat edelleenkin kuluttamista, että he ostavat sieltä lähikaupasta niitä tuotteita ja koettavat auttaa sitä lähialueen yrittäjää ja käydä siellä nettikaupassa. Kaikilla niillä keinoilla tässä poikkeuksellisessa tilanteessa voidaan tukea sitä kotimaista kysyntää, joka nyt on niin vaikeassa raossa.

Arvoisa puhemies! Hallitus tulee tuomaan hyvin nopeasti lainsäädäntöä paitsi veroihin, kuten täällä on puhuttu, myös työlainsäädäntökysymyksiin, ja toivottavasti eduskunta siten myös pystyy ne mahdollisimman nopeasti voimaan saattamaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys työttömäksi joutuvien toimeentulon turvaamisesta koronavirusepidemiassa (Mari Holopainen vihr)

Suullinen kysymys SKT 37/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen.

Keskustelu

16.37 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Tämä koronapandemia todellakin kohtelee eri yrityksiä ja eri aloja eri tavalla. Suomalaiset ja eurooppalaiset työllistyvät pääasiassa palvelualoille. Nyt etenkin palveluiden kulutus on romahtanut. Tulemme näkemään valitettavasti lomautuksia, irtisanomisia ja konkurss ejakin, vaikka kaikin keinoin niitä yritämme välttää. Samaan aikaan moni joutuu riskeeraamaan oman toimeentulonsa eristäytymällä kotioloihin ja hoitamalla lapsia, mikä on välttämätöntä tässä tilanteessa.

Yhä useampi tarvitsee nyt yhteiskunnan tukea toimeentulonsa turvaamiseksi, ja eikö tässä tilanteessa ole samalla kannustettavaa, että ihmiset voisivat hyvin luovasti ja vapaasti hankkia toimeentuloa eri lähteistä, opiskella? Tämän kriisin jälkeenkin on aloja, joilla on työvoimapulaa. Nyt on aika kannustaa tekemään. Meidän tulee helpottaa ihmisten elämää.

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

Voisimme esimerkiksi luopua väliaikaisesti tarveharkinnasta Kelan työttömyysturvassa, minimisairauspäivärahoissa ja vanhempainetuuksissa. Kysynkin ministeri Pekoselta: Mihin toimiin hallitus ryhtyy toimeentulon turvaamiseksi niille ihmisille, jotka joutuvat työttömäksi [Puhemies koputtaa] koronakriisistä aiheutuvien seurausten vuoksi? Miten kannustamme ihmisiä toimimaan ja yrittämään ja opiskelemaan?

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän kiinnittämään huomiota minuutin aikarajaan.

16.39 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällainen kriisi, joka tässä on kohdannut nyt koko meidän yhteiskuntaamme, varmasti aiheuttaa myöskin luovuutta ja saa ihmiset pohtimaan erilaisia toimintatapoja myöskin oman toimeentulonsa turvaamiseksi. Mutta on itsestäänselvää, että meidän on nimenomaan pohdittava näitä seikkoja, joita edustaja Holopainen tässä nosti esiin työttömyysturvan osalta, myöskin lasten kotihoidon osalta, sillä monet ihmiset ovat nyt todella tilanteessa, jossa he joutuvat jäämään kotiin pienten lasten kanssa ilman varmuutta toimeentulosta. Ja itse asiassa, kun sanoin, että hallitus ryhtyy pohtimaan, niin emme ryhdy, vaan me todella jo olemme pohtineet. Me teemme varmasti illan ja yön aikana tässä lisää töitä koko hallituksen voimin sen eteen, että me voimme mahdollisimman pian myöskin kertoa ihmisille, miten hallitus tulee toimimaan tässä tilanteessa, miten me voimme auttaa taloudellisesti ihmisiä, jotka joutuvat ahdinkoon tämän koronaviruksen takia, [Puhemies koputtaa] sillä epävarmuus on se kaikista kamalin tunne.

16.40 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erityisen hyvä kuulla, että hallitus huomenna julkaisee toimenpiteitä pienyrittäjien ja kaikkien niitten yritysten hyväksi, jotka tässä tilanteessa odottavat sitä strategiaa, millä heidän yritystoimintansa pelastetaan.

Haluaisin nostaa tässä esille kuitenkin erityisen haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset Suomessa eliikkä vähävaraiset henkilöt. Suomessahan on eräiden arvioiden mukaan jopa 900 000 riskiryhmässä elävää köyhää tai lähes köyhää ja noin puoli miljoonaa syvässä köyhyudessa elävää henkilöä. Monet heistä elävät jopa ruoka-apun varassa lähes täysin. Tällä hetkellä useat ruokatoimijat, joita on Suomessa noin nelisensataa, eivät voi toimittaa sitä ruoka-apua heille, koska yli kymmenen hengen ryhmiä ei voi järjestää. Osa tekee luovasti: ne toimittavat ruokakasseja koteihin ja pyrkivät auttamaan edelleen. Jotta tätä lähimmäistyötä voitaisiin jatkaa tämän pitkän, ehkä hyvinkin pitkän, kriisin aikana, voisiko hallitus suunnata katseensa myös järjestöihin, antaa heille lisätukea siihen, että he voisivat tehdä tätä ovelta ovelle olevaa toimintaa, viedä ruoka-apua ihmisille ja myös esimerkiksi käydä näitten riskiryhmässä olevien henkilöiden puolesta kaupassa [Puhemies koputtaa] ja auttaa näin kolmannen sektorin kautta kaikkia?

16.42 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kysymys on todella akuutti ja monelta osin vaikea, sillä me emme halua tietenkään aiheuttaa sitä, että ihmiset ruokajonoissa saisivat tartunnan, mutta samaan aikaan yhteiskunnan välittämisen piiriin ei kyllä kuulu myöskään se, että ihmisiä ei autettaisi, ja siltä osin edustaja Niikko on aivan oikeassa. Tämä huoli on tullut myös minun tietooni, ja tältä osin mietimme tällä hetkellä, millä tavalla me voimme tähän akuuttiin hätään vastata. Järjestöjen tukeminen on varmasti yksi, ja toinen vaihtoehto on sitten, että kunnat

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

ottavat tästä suurempaa roolia, ja miksei molemmatkin. Mutta koska minulla ei ole vielä esittää konkreettisia toimia, niitä nyt pohditaan, niin tältä osin tunnistan, että tässä on asia, joka pitää saada kuntoon. On hyvä myös todeta, että nyt on paljon asioita, joissa me joudumme yhdessä miettimään, millä tavalla näihin vastataan, ja kaikista kysymyksistä ei ole vielä edes [Puhemies koputtaa] eduskunnan aivan lopullista päätöstäkään, eli tänään se todennäköisesti sitten saadaan.

16.43 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaksi näkökulmaa:

Ensimmäinen on ihmisten jaksaminen. Meillä toimii ammattilaisia terveydenhuollossa, vanhuspalveluissa, päiväkodeissa, kouluissa — opettajat venyvät uskomattomiin suorituksiin etäopetuksen tarjoamisessa — ja ihan kodeissakin, ja ennen kaikkea tietysti ikääntyneiden kohdalla se huoli on kova. Minä toivon, että kaikki keinot otetaan nyt käyttöön sen varmistamiseksi, että meillä on riittävästi esimerkiksi puhelinpalveluja ja erilaista henkistä tukea myöskin tässä vaikeassa tilanteessa ja että ihmisiä ei jätetä myöskään työpaikoilla näissä kriittisissä ryhmissä yksin.

Toinen näkökulma, vähän konkreettisempi yksittäinen asia: Pikavippifirmat saalistavat nyt ihmisten hädällä ja taloudellisella ahdingolla, ja en voi kuvitella vastuuttomampaa toimintaa. Me kokoomuksessa esitämme, että rajoitamme kiireellisesti näiden härskiä toimintaa ja asetamme välittömästi myöskin markkinointirajoituksia. Kysyisin: onko hallitus tähän valmis, ja voimmeko yhdessä tehdä tästä esityksen? [Eduskunnasta: Hyvä ehdotus! — Kimmo Kiljunen: Kokoomus on vauhdissa, hyvä!]

16.44 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Erittäin hyvä kysymys ja hyvä havainto. On todella ikävää, että tässä hankalassa ja vakavassa tilanteessa meillä on yrittäjiä, jotka yrittävät sitten hyötyä vielä tästä ihmisten ahdingosta. Olemme oikeusministeriössä nyt pohtimassa, mitä tälle asialle voisi tehdä. Olen tämän päivän aikana saanut tietää, että itse valmiuslaki ei nyt ole se väline tähän. Mutta ministeriöstä he ovat olleet yhteydessä Kilpailu- ja kuluttajavirastoon, ja virasto tulee nyt ensi tilassa antamaan toimintaohjeita kuluttajille siitä, miten maksuvaikeuksissa on tarkoituksenmukaista menettellä. Virasto tulee myös kannustamaan velkojia suhtautumaan mahdollisuuksien mukaan joustavasti maksuaikojen pidennyspyyntöihin.

Tähän asiaan on varmasti syytä kiinnittää huomiota, ja me mietimme nyt kyllä tarkasti, mitä tässä olisi tehtävissä. Toivoisin itse, että nämäkin yrittäjät ymmärtäisivät tämän tilanteen ja katsoisivat nyt kokonaisuutta, eivät ajattelisi vain itseään.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.8. Suullinen kysymys toimeentulon turvaamisesta koronavirusepidemiassa (Pia Lohikoski vas)

Suullinen kysymys SKT 38/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohikoski.

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

Keskustelu

16.45 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa puhemies! Nyt kun yhteiskunta on käytännössä lähes sulkeutunut koronan takia, monille kansalaisille koituu suuria ansionmenetyksiä. Osalla pienyrittäjistä ja työntekijöistä saattaa mennä työpaikka jopa kokonaan alta. Kuulemme valitettavasti joka päivä lomautus- ja yt-uutisia. On ennakoitavissa, että Kela ja työttömyyskassat saattavat ruuhkautua pahasti. Huolta herättää myös se, että moni vanhempi joutuu käytännössä jäämään koululaisten kanssa kotiin. Jos etätyömahdollisuutta ei ole, voi näissäkin tapauksissa toimeentulo olla uhattuna, mikäli työnantaja ei jousta. Erityisesti yksinhuoltajaperheiden tilanne on vaikea ja hauras. Monissa maissa on tehty uusia, merkittäviä uudistuksia pienyrittäjien sekä työntekijöiden toimeentulon turvaamiseksi. Millaisia toimilla hallitus aikoo huolehtia ihmisten toimeentulosta ja etuuksien maksatuksen sujuvuudesta?

16.46 **Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lohikoski tässä hyvin kuvasi tätä tilannetta, mikä tällä hetkellä valitsee: epävarmuutta, pelkoa, ahdistusta monessa perheessä siitä, miten tämä toimeentulomaksatus tapahtuu hallituksen toimesta. Kuten totesin jo edustaja Holopaiselle, niin me teemme tällä hetkellä kaikkemme hallituksessa, että me pystymme nyt tämän asian selvittämään ja selvittämään sen mahdollisimman pikaisesti niin, että kenelläkään ei olisi epävarmuutta siitä, minkälaisia mahdollisia etuisuuksia he ovat saamassa tämän kriisin aikana. Työttömyyskassojen ja Kelan osalta resursseja tulemme vahvistamaan parhaamme mukaan. Mutta täytyy myöskin todeta rehellisesti, että tämä tilanne, mikä meillä on päällä, on tullut todella nopeasti, ja se myös tarkoittaa sitä, että meillä ei ole aikaa myöskään kouluttaa henkilöstöä näihin vaativiin tehtäviin, etuuskäsittelyyn työttömyyskassaan tai Kelaan. Mutta lupaan, että me teemme parhaamme.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.9. Suullinen kysymys ulkomaisen työvoiman saatavuudesta koronavirusepidemiassa (Anders Norrback r)

Suullinen kysymys SKT 39/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Norrback.

Keskustelu

16.47 **Anders Norrback r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Det är inte bara vi människor som ställs på hårt prov, också samhällsekonomins lider kraftigt av coronapandemin. Då gränser stängs riskerar företag, till exempel byggbranschen, men inte minst primärnäringarna som är helt beroende av utländsk arbetskraft, att drabbas av arbetskraftsbrist, hur konstigt det än låter. Jag tar växthusnäringen som exempel, det handlar också om frilandsodling och annan primärproduktion.

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

Arvoisa puhemies! Koronavirus iskee lujaa kansantalouteen. Tulossa on ensivaiheen 5 miljardin euron tukipaketti. Se on tärkeä signaali siitä, että tuemme elinkeinoelämää kriisissä. Ruotsalainen eduskuntaryhmä kuuntelee herkäällä korvalla yrityksiä tässä tilanteessa.

Yksi konkreettinen huoli on ulkomaisen työvoiman saatavuus niistä riippuvaisilla aloilla. Tämä koskettaa esimerkiksi erityisasiantuntijoita, rakennusteollisuutta ja erityisen paljon alkutuotantoa. Kysyn, arvoisa ministeri Leppä: Kuinka toimimme rajojen sulkeuduttua sen ulkomaisen työvoiman osalta, jolla on työsopimus ja työluvut kunnossa? Saavatko kaikki ne, joilla on tarvittavat luvat kunnossa, tulla Suomeen tekemään työtä, luonnollisesti karanteenisääntöjä noudattaen?

Puhemies Matti Vanhanen: Tämä taisi olla työministerin aihe, mutta hän ei ole paikalla. Mutta ministeri Leppä on.

16.49 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on kausityöntekijöiden osalta todellinen ongelma tällä hetkellä, koska jo vuosi-kausia meillä on ollut se tilanne, että merkittävä osa varsinkin tuolla puutarhapuolella, vihanne- ja marjatilastoilla, tuotannossa, on ollut kausityöntekijöitä, ja nyt heistä iso osa on meidän maamme rajojen ulkopuolella. Tämä on tiedostettu hallituksessa, ja me olemme yhdessä työministerin ja myöskin ulkoministeriön kanssa tätä asiaa selvittämässä. Se työ on alkanut jo ajat päivät sitten, ja me etsimme niitä keinoja, mitä tälle voidaan tehdä. Samoin me käymme lävitse ne kotimaiset mahdollisuudet tässä tilanteessa, miten me voimme turvata kausityöntekijöiden saamisen sitten tiloille ja myös muihin yrityksiin tältä osin. Tilanne on ongelmallinen, se on ihan reilusti sanottava, mutta kyllä siihen ratkaisuja pyritään löytämään kaikin tavoin sekä kotimaasta että sitten ulkomailta.

16.50 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on ottanut etupainotteisesti todella järeät keinot käyttöön tämän koronaviruspandemian voittamiseksi. Se tuo totta kai kovan iskun talouteen, mutta nämä toimet ovat perusteltuja, kahdesta syystä. Ensinnäkin sen takia, että tärkeämpääkin kuin taloutta on suojella elämää ja aivan erityisesti maamme ikäihmisten elämää. Toiseksi, ikinä ei talous lähde toipumaan ennen kuin tulee näkymä siitä, että saamme tämän tilanteen haltuun. Se on aivan edellytys, ja sen takia nyt täytyy tehdä kaikki toimet, mitä on tehtävissä, niin kuin hallitus menee etupainotteisesti. Se on perusteltua. Pankit ovat tässä tärkeässä roolissa. Finanssivalvonta höllensi pankkien pääomavaatimuksia. Se mahdollistaa 30 miljardin lainoituksen. Nyt on tärkeää huolehtia, että näitä ei käytetä voittoihin vaan niillä luototetaan yrityksiä, koska ei ole järkeä kaataa yrityksiä likviditeettiongelmaan nollakorkojen maailmassa, yli täytyy mennä.

Ja sitten palkansaajat ja ihmiset, joilla on huolta: Nyt nähdään, kuinka tärkeä tämä työttömyysturva on. Onko mahdollista, että tämä omavastuupäivien poisto saadaan voimaan takautuvasti jo tämän viikon alusta? Tämä on erittäin tärkeää, jotta ei tarvitse näihin pika-vippeihin turvautua.

16.51 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman nostaa esiin tässä erittäin tärkeän kysymyksen, ja kun maata todella on kohdannut kriisi, joka aiheuttaa lomautuksia, varmasti myöskin työttömyyttä, niin on tärkeää, että me tarkastelemme myöskin työttömyysturvan omavastuupäi-

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

viä. Sen me tulemme tekemään tässä pikapuoliin, ja toivon todella, että me voimme jo huomenna kertoa näistä päätöksistä, joita hallitus tulee tämänkin asian osalta tekemään.

16.52 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tällaisen kriisin aikana tietysti valtiovallan tärkein tehtävä on turvata ensi sijassa ihmisten terveys ja muiden perustarpeiden toteutuminen. Pitää olla vettä, ruokaa, lämpöä ja sairaanhoitoa, tällaisia asioita, ja ne tietysti pyrimme ihmisille kaikin mahdollisin keinoin takaamaan. Nyt olemme lukeneet lehdistä, että Ruotsista on jopa tiedusteltu, voisiko Suomesta saada ruokaa, kun siellä elintarvikeomavaraisuus on niin matalalla tasolla.

Suomeen tuodaan ulkomailta myös paljon energiaa. Olisin kysynyt energiaministeriltä: Millä tasolla tällä hetkellä meidän energiaomavaraisuutemme on? Tiedän, että Suomeen tuodaan paljon sähköä ja myös muussa muodossa energiaa. Mitenkä toimimme vaikka sellaisessa tilanteessa, että jonkin voimalaitoksen henkilöstöä laajassa mitassa sairastuisi? Olemmeko me riittävällä tasolla varautuneet tällaisiin tapahtumiin ja tällaisiin asioihin, jotta saamme maamme energihuollon, sekä sähkön- että lämmönjakelun, turvattua kaikissa olosuhteissa?

16.53 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajalle huojennuksena voin sanoa, että kyllä me kävimme läpi nämä järjestelyt meidän merkittävimpien energiatuottajien kanssa siinä vaiheessa, kun tämä tilanne alkoi eskaloitumaan. Ehkä merkittävimmissä roolissa on ydinvoimaloitten valvomoitten henkilökunta, ja heillä on omat järjestelmänsä, joilla turvataan henkilökunta ja se, että me tulemme pärjäämään.

Kun otettiin nämä lait voimaan, niin siinä käytettiin 3 §:n 3 kohtaa, joka mahdollistaa myös energian rajoittamisen, jos tällainen tilanne tulee, ja se on tietysti äärimmäinen keino. Tällä hetkellä meillä ei ole näköpiirissä mitään sellaista, etteikö meidän energia riittäisi. Tietysti tälläkin hetkellä me tuomme jonkin verran myös ulkoa, mutta kotimaisessa energiantuotannossa meillä ei ole mitään sillä tavalla huolestuttavaa tekijää.

16.54 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaksi asiaa, jotka eivät vielä ole tulleet puheeseen: kunnat ja kuntatalous. Kunnissa on jo valmiiksi ollut todella ahdas tilanne ja on aloitettu yt-neuvotteluita. Julkisten ja hyvinvointialojen puheenjohtaja Pihlajamäki varoitti nyt irtisanomis- ja lomautusvaarasta, koska siellä on meidän sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset työssään kotioidossa ja terveydenhoidossa. Kysyisin: mitä pakettia ja viestiä olisi nyt kuntiin, että siellä ei tehtäisi mitään hätäratkaisuja ja tällaisia talouden tasapainotusohjelmia ei nyt ensisijaisesti mietittäisi, kuten kotikunnassani Hyvinkäällä, jossa olin vahvasti eri mieltä siitä, että yhteistoimintaneuvotteluita ei tulisi nyt tässä tilanteessa aloittaa — samalla viikolla, kun ilmoitetaan, että maassa on poikkeustila?

Toinen kysymys on oikeusministeri Henrikssonille oikeudenhoidosta, tuomioistuimista: Jonkin verran saan viestiä, että tuomarit ovat hieman hämillään siitä, että Tuomioistuinvirastosta ei tule kunnolla viestiä, miten priorisoida istuntoja, siellä ollaan vailla sitä. Onko oikeusministeri tietoinen, mikä on tuomioistuinten tilanne?

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt tiiviit vastaukset molempiin. — Ensin kuntaministeri Paatero.

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

16.55 Kuntaministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuntatalous on ollut kriisissä jo aiemmin, ja nyt on tämä haastava tilanne, että verotulot vähenevät ja toisaalta mittavia kustannuksia tulee lisää. Esitämme varmaankin jo ensimmäisiin lisätalousarvioihin tähän kohdennettuja lisäyksiä kuntatalouden puolelle.

Työntekijöihin liittyen me teemme myöskin listaa siitä, ketkä ovat kriittisiä työntekijöitä. Suuri osa heistä on kuntien työntekijöitä, minkä takia ei ole varmaan kovin realistista, että sillä puolella se olisi mahdollista, koska hoidon ja hoivan, sosiaali- ja terveydenhuollon, ja opetuspuolen henkilöiden lisäksi jäte-, vesi-, energia- ja muun infran hoitajat ovat kaikki kuntapuolen työntekijöitä ja kriittisiä siinä, että meidän yhteiskunta pysyy pystyssä.

16.56 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sehän on tärkeätä, että myös poikkeusoloissa meidän oikeudenhoito toimii ja meillä on riippumattomat tuomioistuimet. He päättävät pitkälti itse siitä, miten organisoivat työnsä, ja nyt meillä on uusi Tuomioistuinvirasto, joka tavallaan myös antaa ohjeistuksia ja niin edelleen. Olen tässä ja nyt siinä tilassa, että en ole tämän päivän aikana ehtinyt olla Tuomioistuinvirastoon yhteydessä, elikkä minulle eivät ole kantautuneet nyt nämä huolet, jotka edustaja Meri tässä toi esille, mutta tulen soittamaan sinne ja kysymään, mikä tilanne on. Meidän pitää pitää mielessä se, että meidän tuomioistuinlaitos toimii riippumattomasti ja oikeudenhoidon on toimittava myös poikkeusoloissa.

16.57 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Virusepidemia etenee, ja sen väistämätön seuraus ovat nämä taloudelliset vaikeudet, mistä tässä ollaan nyt paljon puhuttu, ja se taloudellinen ahdinko on nyt läsnä monessa suomalaisessa perheessä tänä päivänä, oli kyseessä sitten yrittäjä tai palkansaaja. Me olemme tässä käyneet keskustelua, ja pääministeri Marinin ja erityisesti ministeri Lintilän kertomien vastausten perusteella uskon siihen, että hallituksen tilannekuva tästä on kirkas, ja uskon myös siihen, että te olette tekemässä aidosti vaikuttavia toimenpiteitä, jotta tämä taloudellinen ahdinko niin yrittäjillä kuin palkansaajillakin helpottaa ja asiat näyttävät paremmalta.

Mutta emme ole keskustelleet ollenkaan EU:sta. Suomihan on Euroopan unionin jäsen, ja jos olen oikeassa, niin Euroopan unioni on lanseerannut 750 miljardin euron kriisirahotuspaketin tämän koronakriisin vaikutusten minimoimiseksi, ja nyt kyllä todella kiinnostaisi tietää, millä tavoin Suomi ja suomalaiset voisivat tästä kriisipaketista hyötyä. Lähetävätkö yrittäjät hakemuksia suoraan EU:lle, vai voisiko se mennä niin, että kansallisten rahoitusmekanismien kautta tämäkin tukipaketti koituisi suomalaisten ihmisten ja suomalaisten yritysten hyödyksi?

16.58 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustaja Kopralle tärkeästä kysymyksestä. Todellakin viime yönä EKP on ilmoittanut varsin mittavasta toimesta, 750 miljardia he laittavat liikkeelle, ja tarkoituksena on tietenkin turvata siinä epävarmuudessa, joka tällä hetkellä rahoitusmarkkinoilla orastelee, ja eri maissa se tietenkin näkyy vielä varsin kouriintuntuvalla tavalla. Toivotaan, että tämä EKP:n paketti luo sitä vakautta, ja itse asiassa moni mekanismi on sitä samaan suuntaan vienyt. EU:lta on tulossa tiettyjä osuuksia, joista pystymme laittamaan, esimerkiksi koheesiorahoituksesta, tähän koronaviruksen torjumiseen. Jos ajattelee sitä EKP:n pakettia, niin siitä laskennallinen osuus Suomelle pitäisi olla noin 15 miljardia euroa, ja on tietenkin tärkeää, että me pidämme huolen siitä, että se tulee sitten myös käytettyä suomalais-

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

ten yritysten nyt vaikeaan tilanteeseen. Valtiohan on myös omalta osaltaan laittanut tukea liikkeelle, ja myös Finanssivalvonta, joten kyllä nyt koetetaan tukea kaikin keinoin siinä, mikä on se isku yrityksille.

16.59 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää edustajia kysymyksistä ja kaikkia eduskuntapuolueita yhteistyöstä tämän vaikean kriisin ja tilanteen keskellä. Me elämme poikkeuksellisia oloja, täysin poikkeuksellista tilannetta niin ihmisten terveyden kuin myös talouden näkökulmasta, ja ymmärrän hyvin, että tässäkin salissa niin kuin kansalaisilla kotona on paljon kysymyksiä siitä, millä tavalla tämä tilanne selätetään, miten tästä mennään yli. Silti meidän kaikkien pitää myös tunnustaa se, että me joudumme valitettavasti elämään epävarmuudessa ja hallituksellakaan ei kaikkiin näihin kysymyksiin vielä tässä vaiheessa ole vastauksia.

Me teemme kovasti töitä, niin tänään kuin aiemmin olemme tehneet, ja tästä tulemme vielä jatkamaan, että me löydämme vastaukset kaikkiin näihin huoliin ja kaikkiin näihin kysymyksiin, mutta pitää myös tunnustaa rehellisesti se, että me olemme kaikki uuden edessä ja vastauksia kaikkiin kysymyksiin vielä tässä kohtaa ei ole. Mutta haluan uskoa, että yhdessä käymme nyt tätä haastetta ratkomaan, niin kaikki puolueet tässä salissa kuin koko yhteiskunta, ja haluan vedota kaikkiin suomalaisiin ihmisiin siinä, että noudatetaan näitä ohjeita, pidetään omasta ja läheisten ja kanssaihminen terveydestä huolta. Haluan myös vedota Suomen elinkeinoelämään, talouden toimijoihin, että silläkin puolella löytyy ymmärrystä sille, että nyt pitää kaikkien joustaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Jussi Wihosen vapautuspyyntö talousvaliokunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 7/2020 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 20.3.2020 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 20.3.2020 kello 10.

4. Muu asia: Valtioneuvoston asetus kunnan oikeudesta poiketa terveydenhuollon kiireettömän hoidon määräaikojen noudattamisesta ja sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinneista

Muu asia M 3/2020 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 4/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 19.3.2020 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 28/2020 vp

5. Muu asia: Valtioneuvoston asetus väliaikaisista poikkeuksista sovellettaessa eräitä vuosilomalain, työaikalain ja työsopimuslain säännöksiä

Muu asia M 5/2020 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 5/2020 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin asian kiireellisyyden vuoksi pöydälle seuraavaan, tänään 19.3.2020 pidettävään täysistuntoon.

6. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään torstaina 19.3.2020 klo 17.20. Täysistunto lopetettiin klo 17.02.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen